

آزمون ۱۰ از ۱۰

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دهم - جامع نوبت دوم
(۱۴۰۴/۰۲/۰۵)

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۱)

۱. گزینه ۴ درست است.

مساحت مثلث به صورت $\frac{X \times X}{2} = \frac{1}{2} X^2$ و مساحت دایره به صورت زیر بر حسب X نوشته می شود:

$$\pi r^2 = \pi \left(\frac{X}{\sqrt{\pi}} \right)^2 = \pi \times \frac{X^2}{\pi} = X^2$$

مجموع مساحت دو شکل برابر ۳ است، پس داریم:

$$\frac{1}{2} X^2 + X^2 = 3 \Rightarrow \frac{3}{2} X^2 = 3 \Rightarrow \frac{1}{2} X^2 = 1 \Rightarrow X^2 = 2 \Rightarrow X = \sqrt{2}$$

با توجه به مقدار X شعاع دایره و سپس قطر آن برابر است با:

$$\text{شعاع} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{\pi}} = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \Rightarrow \text{قطر} = 2 \times \sqrt{\frac{2}{\pi}} = \sqrt{4 \times \frac{2}{\pi}} = \sqrt{\frac{8}{\pi}}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۲. گزینه ۲ درست است.

با توجه به اینکه تکثیر سوالات توسط هر دو چاپگر در ۱۲ دقیقه پایان یافته است پس عملکرد هر دو چاپگر همزمان $\frac{1}{12}$ در هر دقیقه بوده است. اگر چاپگر جدید در X دقیقه و چاپگر قدیمی در $1/5X$ دقیقه تکثیر سوالات را به تنهایی انجام دهند، داریم:

$$\frac{1}{X} + \frac{1}{1/5X} = \frac{1}{12} \xrightarrow{\times 12X} 12 + 8 = X \Rightarrow X = 20$$

یعنی چاپگر جدید در ۲۰ دقیقه سوالات را به تنهایی تکثیر می کرد، پس ۸ دقیقه بیشتر زمان صرف می شد.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۱ درست است.

شرط تابع بودن نمایش مختصاتی یک رابطه این است که هر خط عمودی حداکثر در یک نقطه نمودار را قطع کند. (حداکثر در یک نقطه یعنی یا قطع نکند یا در یک نقطه قطع کند). از این رو گزینه اول بیانگر یک تابع است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۴. گزینه ۲ درست است.

ابتدا تابع سود را مشخص می کنیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) = -4x^2 + 100x + 5000 - (20x + 2000)$$

$$P(x) = -4x^2 + 80x + 3000$$

رأس سهمی $P(x)$ را می یابیم:

$$x_s = -\frac{b}{2a} = -\frac{80}{2(-4)} = \frac{80}{8} = 10$$

$$y_s = -4(10)^2 + 80(10) + 3000 = 3400$$

این شرکت با تولید ۱۰ کالا به بیشترین سود می رسد که مقدار آن ۳۴۰۰ واحد می باشد.

حال مقدار سود را برای ۱ واحد کالا بیشتر محاسبه می کنیم:

$$\xrightarrow{x=11} y = -4(11)^2 + 80(11) + 3000 = 3396$$

پس سود ۱۱ کالا ۴ واحد کمتر از سود بیشینه است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست است؛ زیرا مقدار پارامتر می‌تواند بزرگ‌تر، کوچک‌تر یا حتی برابر آماره باشد.

(۲) نادرست است؛ زیرا مقیاس اندازه‌گیری این متغیر نسبتی می‌باشد.

(۳) درست است.

(۴) نادرست است؛ زیرا «داوطلبان کنکور انسانی» یک ویژگی نیست پس متغیر نمی‌باشد.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶. گزینه ۱ درست است.

با توجه به اندازه مشخص شده روی نیم‌خط علوم و فنون می‌توان متوجه شد نمودار داده شده مربوط به کدام دانش‌آموز است:

اندازه نمره علوم و فنون دانش‌آموز A:

$$\frac{17}{20} \times 100 = 85$$

اندازه نمره علوم و فنون دانش‌آموز B:

$$\frac{15}{20} \times 100 = 75$$

پس نمودار مربوط به دانش‌آموز B است. حال مقدار X و Y را محاسبه می‌کنیم:

$$x = \frac{12}{15} \times 100 = 80, \quad y = \frac{9}{18} \times 100 = 50$$

پس گزینه ۱ درست است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۷. گزینه ۳ درست است.

تعداد مدادهای اولیه را X در نظر می‌گیریم:

$$x \xrightarrow{\frac{1}{3}} \frac{x}{3} \rightarrow x - \frac{x}{3} = \frac{2x}{3} \quad \text{باقی‌مانده}$$

$$\frac{2x}{3} \xrightarrow{+12} \frac{2x}{3} + 12 \xrightarrow{\frac{1}{2}} \frac{1}{2} \left(\frac{2x}{3} + 12 \right) = \frac{x}{3} + 6$$

پس طاهیا $\frac{x}{3}$ به دوست اولش و $\frac{x}{3} + 6$ به دوست دومش می‌دهد.

بنابراین در مجموع $\left(\frac{x}{3} + \frac{x}{3} + 6 = \frac{2x}{3} + 6 \right)$ به دوستانش داده است. در نتیجه:

$$(12 + x) - \left(\frac{2x}{3} + 6 \right) = 32 \xrightarrow{\times 3}$$

$$36 + 3x - (2x + 18) = 96 \Rightarrow 3x - 2x = 96 - 18 \Rightarrow x = 78$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸. گزینه ۱ درست است.

اگر عبارت درجه دوم مربع کامل باشد $\Delta = 0$ خواهد بود:

$$P = x^2 + 6x + ax - 1 \Rightarrow P = 2x^2 + ax + 5$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = a^2 - 4 \cdot 0 = 0 \Rightarrow a^2 = 4 \Rightarrow a = \pm \sqrt{4}$$

$$a = \sqrt{4} = \sqrt{4 \times 1} = 2\sqrt{1}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹. گزینه ۲ درست است.

$$x^2 + 2\sqrt{5}x + 5 = 0 \Rightarrow \Delta = b^2 - 4ac = (2\sqrt{5})^2 - 4(1)(5) = 0$$

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{2\sqrt{5}}{2(1)} = -\sqrt{5} \Rightarrow a = -\sqrt{5}$$

$$3x^2 - 2x - a^2 = 0 \Rightarrow 3x^2 - 2x - (-\sqrt{5})^2 = 0 \Rightarrow 3x^2 - 2x - 5 = 0$$

$$\xrightarrow{\div(3)} x^2 - \frac{2}{3}x - \frac{5}{3} = 0 \Rightarrow x^2 - \frac{2}{3}x = \frac{5}{3}$$

$$\left(\frac{b}{2}\right)^2 = \left(-\frac{2}{3}\right)^2 = \left(-\frac{1}{3}\right)^2 = \frac{1}{9} \Rightarrow x^2 - \frac{2}{3}x + \frac{1}{9} = \frac{5}{3} + \frac{1}{9} \Rightarrow$$

$$\left(x - \frac{1}{3}\right)^2 = \frac{16}{9} \Rightarrow c = \frac{16}{9}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰. گزینه ۴ درست است.

$$\frac{x+2}{x^2-3x} = \frac{3}{2x} \Rightarrow 2(x^2-3x) = 3x(x+2) \Rightarrow$$

$$2x^2 - 9x = 2x^2 + 6x \Rightarrow 2x^2 - 9x - 2x^2 - 6x = 0 \Rightarrow$$

$$x^2 - 13x = 0 \Rightarrow x(x-13) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=0 & \text{ریشه مخرج غیرقابل قبول} \\ x=13 & \text{ق ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱. گزینه ۳ درست است.

$$x = -\frac{b}{2a} \Rightarrow -\frac{3}{2(a)} = -1 \Rightarrow 2a = 3 \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

محور تقارن $x = -1$ می باشد پس طول رأس سهمی ۱- و وقتی رأس روی خط $y = 1$ می باشد یعنی عرض رأس سهمی ۱+ است؛ بنابراین رأس سهمی دارای مختصات $(-1, 1)$ است پس:

$$y = ax^2 + 3x + c \xrightarrow{a=\frac{3}{2}, s(-1,1)} \frac{3}{2}(-1)^2 + 3(-1) + c = 1$$

$$\Rightarrow \frac{3}{2} - 3 + c = 1 \Rightarrow c = 1 + 3 - \frac{3}{2} = 4 - \frac{3}{2} = 4 - \frac{3}{2} \Rightarrow c = \frac{8}{2} - \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow c = \frac{5}{2} \Rightarrow y = \frac{3}{2}x^2 + 3x + \frac{5}{2}$$

$$\Rightarrow a + b + c = \frac{3}{2} + 3 + \frac{5}{2} = \frac{8}{2} + 3 = 4 + 3 = 7$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲. گزینه ۱ درست است.

نکته:

$$\text{اگر: } a + b = k \xrightarrow{\max(a \times b)} a = b = \frac{k}{2}$$

$$2x + 3y = 60 \Rightarrow \frac{60}{2} = 30 \Rightarrow \begin{cases} 2x = 30 \Rightarrow x = 15 \\ 3y = 30 \Rightarrow y = 10 \end{cases}$$

$$\max(xy) = 15 \times 10 = 150$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$f(x) = x^2 - x$$

$$\left. \begin{aligned} x = -1 &\Rightarrow f(-1) = (-1)^2 - (-1) = 2 \\ x = 2 &\Rightarrow f(2) = (2)^2 - (2) = 2 \\ x = 4 &\Rightarrow f(4) = (4)^2 - (4) = 12 \end{aligned} \right\} \xrightarrow{\text{برد}} \{2, 12\}$$

$$\bar{X} = \frac{-1 + 2 + 4 + 2 + 12}{5} = \frac{19}{5} = 3.8$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۴. گزینه ۴ درست است.

$$(1, 2), (2, 5) \Rightarrow \text{شیب: } m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{5 - 2}{2 - 1} = 3$$

$$m = 3, (1, 2) \Rightarrow f = mx + n \Rightarrow 3(1) + n = 2 \Rightarrow n = 2 - 3 = -1$$

$$*f(x) = 3x - 1 \xrightarrow{(b, -4)} 3b - 1 = -4 \Rightarrow 3b = -4 + 1 \Rightarrow$$

$$3b = -3 \Rightarrow b = \frac{-3}{3} = -1$$

$$*f(x) = 3x - 1 \xrightarrow{(a, b)} 3a - 1 = -1 \Rightarrow 3a = -1 + 1 \Rightarrow 3a = 0 \Rightarrow a = 0$$

$$f(a + 2b) \xrightarrow{a=0, b=-1} f(0 + 2(-1)) = f(-2)$$

$$f(x) = 3x - 1 \Rightarrow f(-2) = 3(-2) - 1 = -7$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵. گزینه ۱ درست است.

طبق ماشین تابع داریم:

$$f(\sqrt{x}) = 2\sqrt{x} - x$$

$$*f(1) \xrightarrow{\sqrt{x}=1 \Rightarrow x=1} 2(\sqrt{1}) - (1) = 1$$

$$*f(2) \xrightarrow{\sqrt{x}=2 \Rightarrow x=4} 2(\sqrt{4}) - (4) = 0$$

$$f(1) - f(2) = 1 - 0 = 1$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۶. گزینه ۳ درست است.

$$\bar{X} = \frac{1b + 10(5) + 12(5) + 14(9) + 16(3)}{b + 5 + 5 + 9 + 3} = 12.5$$

طبق جدول:

$$\Rightarrow \frac{8b + 284}{b + 22} = 12/5 \Rightarrow 12/5(b + 22) = 8b + 284 \Rightarrow$$

$$12/5b + 275 = 8b + 284 \Rightarrow 12/5b - 8b = 284 - 275 \Rightarrow$$

$$4/5b = 9 \Rightarrow b = \frac{9}{4/5} = 2$$

$$\bar{x} = 8 + 2a \Rightarrow 8 + 2a = 12/5 \Rightarrow 2a = 12/5 - 8 \Rightarrow$$

$$2a = 4/5 \Rightarrow a = \frac{4/5}{2} = 2/25$$

$$*a - b = 2/25 - 2 = 0/25 = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۷. گزینه ۲ درست است.

اگر n عدد طبیعی متوالی داشته باشیم:

$$\text{واریانس} \xrightarrow{n \text{ تعداد اعداد}} \frac{n^2 - 1}{12}$$

$$\xrightarrow{n=5} s^2 = \frac{5^2 - 1}{12} = \frac{24}{12} = 2$$

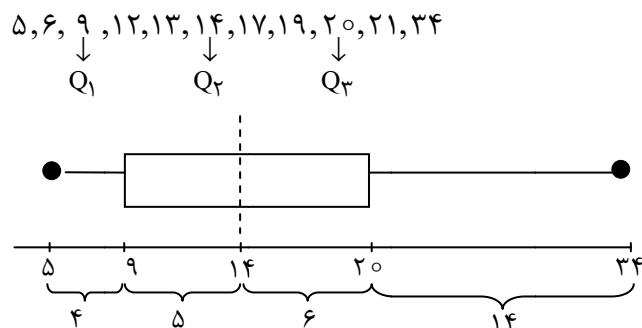
(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۸. گزینه ۴ درست است.

نمودار دایره‌ای برای متغیرهای کیفی و نمودار مستطیلی برای متغیرهای کمی مناسب‌تر هستند.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

با توجه به فاصله‌های مشخص شده در نمودار جعبه‌ای گزینه ۳ مناسب است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۲۰. گزینه ۴ درست است.

نمودار حبابی گونه خاصی از پراکنش نگاشت است که برای نمایش سه متغیر عددی به کار می‌رود.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: آسان)

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات:

الف، ب و ث) در نوع غنایی سروده شده‌اند.

پ) نکوهش غیبت کردن / ت) تأکید بر اعتدال در خوبی کردن مطرح شده که از مضامین تعلیمی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

یکی از ویژگی‌های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، سادگی فکر و روانی کلام آن است. شاعر می‌کوشد تا فکر و خیال خود را همان‌گونه که به خاطرش می‌رسد، بیان کند. شاعران این عصر، بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت. آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های دیگر شعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی موارد نادرست:

- افزایش نشانه‌های جمع فارسی بر عربی از ویژگی‌های نثر سامانی است.

- در عبارت «به گیسوی او بر» از دو حرف اضافه برای یک متمم استفاده شده است که از ویژگی‌های زبانی شعر خراسانی است.

- حذف افعال به قرینه بیشتر در نثر غزنوی و سلجوقی دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۴. گزینه ۱ درست است.

یکی از ویژگی‌های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، سادگی فکر و روانی کلام آن است. شاعر می‌کوشد تا فکر و خیال خود را همان‌گونه که به خاطرش می‌رسد، بیان کند. شاعران این عصر، بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت. آوردن ترکیب‌های تازه، استعاره‌های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به کارگیری انواع توصیف از خصیصه‌های دیگر شعر این دوره است.

نثر این دوره، ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴ و ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۵. گزینه ۱ درست است.

منطقه رواج فارسی دری، نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بود.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در این دوره است.

(۲) زبان فارسی در پی لشکرکشی‌های متعدد محمود غزنوی به هندوستان راه یافت و زبانی مقدس قلمداد گردید.

(۴) بدبینی شاعران نسبت به دنیا از مضامین شعر این دوره است. حکمت و دانش و اندیشه‌های دینی در شعر این دوره تأثیری عمیق بخشید.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴، ۷ و ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

- به تناسب مخاطب؛ سبک عامیانه، سبک عالمانه

- براساس موضوع و نوع؛ سبک عرفانی، سبک حماسی

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۸. گزینه ۴ درست است.

موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن غزل‌های لطیف و زیباست. انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷ و ۱۰؛ سطح دشواری: آسان)

۲۹. گزینه ۱ درست است.

سبک عبارات «الف» و «ت» نثر موزون و سبک عبارات «ب» و «پ» نثر فنی است.

- ویژگی‌های نثر موزون: استفاده از آرایهٔ سجع و عبارات موزون، جمله‌های کوتاه و نزدیکی به زبان شعر (مانند این موارد در عبارات «الف» و «ت»: سجع بین «جوار» و «کنار»، «پیوست» و «بگسست»، «شکر و عذر»، جملات کوتاه عبارت «ت» و ...) - ویژگی‌های نثر فنی: آرایه‌های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون عربی و پارسی، اصطلاحات علمی و ... (علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴، ۷ و ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۰. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات:

الف) سجع: جلالی - مالی - حلالی

ب) موازنه: دارد.

پ) تکرار: این - خانه - همه

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۶ و ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی ابیات:

ت) واج‌آرایی: تکرار صامت «ن».

ب) موازنه: تقابل سجع‌های متوازی و متوازن در بیت دیده می‌شود.

الف) واژه‌آرایی: تکرار واژه‌های «کس»، «جهان»، «ندارد»

پ) ترصیع: کلمات دو مصراع با هم سجع متوازی دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۶ و ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

الف) واج‌آرایی: صامت «ب»

ب) تکرار: واژه «بو»

پ) جناس همسان: دو واژه «بهشت» و «بهشت» (۱- جنت ۲- از دست دادن)

ت) موازنه: دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۳ و ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۳. گزینه ۲ درست است.

فقط گزینه «ب» دارای ترصیع است؛ پس گزینه «۲» پاسخ درست است. سایر گزینه‌ها آرایهٔ موازنه دارند. نکات تکمیلی:

موازنه: تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله است که به هم‌آهنگی آن‌ها می‌انجامد.

ترصیع: موازنه‌ای است که، همهٔ سجع‌های آن متوازی باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارات:

موارد «الف» و «پ» هر دو سجع مطرف دارند. (الف: زبان، جان / پ: بسته، پیوسته)

سجع سایر عبارات:

ب) متوازی: لطیف و نظیف

ت) متوازن: قاصر و عاجز

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های پاسخ:

الف) جناس همسان: روان (روح، جان)، روان (جاری) / جناس ناهمسان: یاد و یار

پ) جناس همسان: بر (میوه، ثمره)، بر (حرف اضافه) / جناس ناهمسان: بر و تر / تر و تبر

ث) جناس همسان: چین (نام کشور)، چین (شکن و پیچ و تاب مو) / جناس ناهمسان: بتگر و بتگری
بررسی سایر ابیات:

ب) جناس ناهمسان: رست و نرست / واژه «چنگ» در یک معنا به کار رفته است.

ت) جناس همسان: قلب (میانه لشکر)، قلب (دل، عضوی از بدن) / جناس ناهمسان: ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

الف) جناس: «خال» و «خیال»

پ) تکرار: «سو» و «عقل» و «جان»

ت) موازنه: دارد.

ب) واج آرایی: حرف «ر»

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۹، ۳ و ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۷. گزینه ۲ درست است.

کلمات «خویش، مرگ اندیش» و «مرده، افسرده» دو به دو با هم قافیه دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۸. گزینه ۲ درست است.

واژه‌های قافیه: دلی، مشکلی / حروف قافیه: _ لی / حرف الحاقی: ی

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: آسان)

۳۹. گزینه ۴ درست است.

در بیت گزینه «۴» سه بار حذف همزه صورت گرفته است:

دلبندم آن: دلبندمان / منظور چشم آرام دل: منظور چشم آرام دل / ببرد آرام را: ببرد آرام را

حذف همزه در سایر ابیات:

۱) دو بار (می‌زنند این: می‌زنندین) / (بوده است: بودست)

۲) دو بار (می‌کنیم آن، می‌کنیمان) / (چنین اصنام را: چنینصنام را)

۳) یک بار (این اقدام را: اینققدام را)

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸ و ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

هجاهای کوتاه: دُ / م / ن / ن: چهار

هجاهای بلند: مَر / بی / گا / را / خا / طر / گه / دا: هشت

هجاهای کشیده: رَند / خلق: دو

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یا رب آن: یا + رَ + بان

۲) دردم از: در + دَ + مز

۴) هیچم اندر: هی + چَ + مَن + در

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

خطّ عروضی گزینه ۲:

مُدَدَتی سَجَادِی تَقْوَا بَ دُوشَن دَاخَتِی

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۳. گزینه ۳ درست است.

مصراع گزینه «۳» از تکرار چهار بار «--U--» تشکیل شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) -- / --U / --U / --UU

(۲) -U / --U / --U / --U

(۴) -- / UU -- / UU --

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۱ درست است.

(۱) گردید از: گردید / حباب از: حبابز

حذف همزه در سایر ابیات:

(۲) نشتر از: نشترز

(۳) زیاد از: زیادز

(۴) فاقد حذف همزه

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۳ درست است.

به جز بیت گزینه «۳» همه ابیات راست‌قامتی سرو را با یار مقایسه می‌کنند و یار را بر سرو ترجیح می‌دهند. بیت گزینه «۳» از معشوق می‌خواهد مثل سرو بستانی که به جولان و خرامیدن درآمده است، یک بار جولانی کند (حرکت کردن).

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۶. گزینه ۲ درست است.

ابیات گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ در ستایش تواضع و فروتنی بیان شده‌اند و در همه آن‌ها تواضع ارزشمند و امری پسندیده دانسته شده است.

اما شاعر در بیت گزینه «۲» تواضع و فروتنی را مایهٔ ادب می‌داند و تواضع در مقابل افراد فرومایه و پست را جایز نمی‌داند.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۷. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت گزینه ۲ پندناپذیری عاشق

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۸. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت‌های «الف و ت» اعتقاد به قضا و قدر است.

بررسی سایر ابیات:

مفهوم بیت «ب»: تأثیر نویسندگی و آثار اهل قلم از قضا و قدر بیشتر است.

مفهوم بیت «پ»: هرکس مسئول اعمال خودش است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: نکوهش بی‌ثمری

مفهوم بیت گزینه ۳: بی‌ثمری موجب سبکباری دانسته شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۱ درست است.

در بیت صورت سؤال و گزینه ۱، هر دو، به تحمل ملامت از طرف عاشق تأکید دارند و مضاف بر آن مدعی هستند که اگر ملامت

و سرزنش تحمل‌پذیر است، جدایی را نمی‌توان تحمل کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شود. به عبارت دقیق‌تر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها دو روی یک سکه‌اند.
 - جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.
 - خداوند زندگی انسان‌هایی را که غیرخدا را به دوستی و سرپرستی می‌گیرند، همچون کسانی می‌داند که به خانه سستی همچون خانه عنکبوت پناه برده‌اند.
 - فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به‌صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند.
 - جهان اجتماعی با آگاهی و ارادهٔ افراد انسانی پدید می‌آید، ولی این پدیده پس از آنکه با کنش انسان تحقق پیدا کرد، پیامدها و الزام‌هایی را به‌دنبال می‌آورد که وابسته به قرارداد و ارادهٔ تک‌تک افراد نیست.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۶، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

- آیهٔ شریف به آن بخشی از قلمرو آرمانی اشاره دارد که خارج از قلمرو واقعی قرار گرفته و به آن عمل نمی‌شود.
 - استکبارستیزی پس از انقلاب اسلامی وارد حیطهٔ قلمرو واقعی شده است.
 - مشارکت حداکثری مردم در انتخابات، تاکنون مشارکت مردم حداکثری بوده، پس به قلمرو واقعی تعلق دارد؛ اما از طرفی مشارکت حداکثری مردم در تعیین سرنوشت خود از ارزش‌های سیاسی یک جامعه است، پس در قلمرو آرمانی نیز قرار دارد و به همین دلیل در بخش اشتراک این دو قلمرو قرار می‌گیرد یعنی بخش «پ».
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۷، ص ۵۶، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۳. گزینه ۱ درست است.

- اثر انگشت و زمان تولد، هر دو هویت فردی، ثابت، انتسابی هستند؛ زیرا هر فرد اثر انگشت خاص خود را دارد که هویت فردی او را شکل می‌دهد.
 - استقلال و عزت، یک هویت اجتماعی است؛ زیرا با زندگی اجتماعی به دست می‌آید و چون هر فرد می‌تواند با تلاش در طول زندگی خود آن را به دست آورد یا ممکن است آن را از دست بدهد، پس اکتسابی و متغیر است.
 - امانت‌داری، هویتی اکتسابی، فردی و متغیر است.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۸، ترکیبی؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۵۴. گزینه ۲ درست است.

- جهان اجتماعی از طریق به رسمیت شناختن عضویت فرد مثل، صدور شناسنامه بخشی از هویت فرد را تعیین می‌کند و به نوعی تولید هویت می‌کند؛ سپس از طریق آموزش اعتقادات، ارزش‌ها و موقعیت‌ها به افراد آن‌ها را با موقعیتشان در جهان و حقوق و تکالیف خود آشنا می‌کند و به مرور مشارکت این افراد در زندگی اجتماعی را جذب می‌کند که به دنبال آن هویت را بازتولید می‌کند. علت بازتولید هویت، تداوم و بقای یک جهان اجتماعی است. حال به این فرآیند آموزش و مشارکت فرد و این مسیر که فرد برای شکل‌گیری هویت اجتماعی طی می‌کند، «جامعه‌پذیری» می‌گویند.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۹، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۵. گزینه ۱ درست است.

- الف) در جامعهٔ آپارتاید تحرک اجتماعی صعودی فقط برای نژاد خاص فراهم می‌شود (ایجاد فرصت برای این نژاد) و سایر نژادها فرصت و امکان رشد و تعالی را ندارند. (محدودیت برای سایر نژادها)
- ب) در جامعهٔ سکولار، امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد و در برخی از این جوامع از تحصیل دختران محجبه ممانعت به عمل می‌آید.

پ و ت) در جامعه دینی، قوانین دنیوی به رسمیت شناخته نمی‌شوند؛ اما این جوامع امکان رشد و تعالی بعد معنوی انسان را فراهم می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۰، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۶. گزینه ۴ درست است.

هویت فرهنگی هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد. این هویت زمانی محقق می‌شود که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی ایجاد شود.

هرگاه عقاید و ارزش‌ها (چه حق و چه باطل) اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

علل درونی تحولات فرهنگی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت یا منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی مربوط می‌شود یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۱، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

(۱) جهان اجتماعی خودباخته ← به روش تقلیدی عمل می‌کند و عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به‌صورت تقلیدی فرا می‌گیرد.

(۲) جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی خود با جهان‌های اجتماعی دیگر، با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با آن‌ها پرداخت ← عناصر سازنده با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در مواقع لزوم، به بازسازی آن عناصر پرداخت.

(۳) اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های یک جهانی اجتماعی مطابق حق باشد ← آن جهان اجتماعی دارای هویت حقیقی است. (در نتیجه جهت این سه فلش تغییر می‌کند.)

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۲، ترکیبی؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۵۸. گزینه ۱ درست است.

روند برخورد مسلمانان با جهان غرب را به‌ترتیب زیر می‌توان نشان داد:

(۱) مرعوب و مقهور قدرت سیاسی و نظامی غرب شدن

(۲) خودباختگی فرهنگی

(۳) القای تصویری سکولار از جوامع اسلامی

(۴) تقسیم امت و ملت اسلامی به ترک، غرب، فارس و ...

(۵) نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب

(۶) تدوین آثاری چون غرب‌زدگی

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۳، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

نظام فرهنگی ← «پ»

لیبرالیسم ← «الف»

حاکمیت اکثریت بر مدار خواست و میل خود ← «ب»

حاکمیت یک فرد بر اساس خواست و میل خود ← «ت»

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۵، ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

در هر جامعه‌ای، اقتصاد در رابطه با سایر نهادها شکل می‌گیرد و با آن‌ها تناسب پیدا می‌کند.

یکی از وجوه تمایز جوامع (نه فقط جوامع سکولار) اقتصاد و مؤلفه‌های اقتصادی آنان است.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۶، ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

هر کدام از عبارت‌ها همه ویژگی‌های کنش را دارا هستند؛ ولی دقت شود که سؤال اینطور مطرح شده که به کدام ویژگی بیشتر اشاره دارد؛ بنابراین:

- عبارت اول ← سخن گفتن ← بیشتر از همه به آگاهی از زبان اشاره دارد.
 - عبارت دوم ← باز کردن پنجره ← معمولاً شما برای این کار، هدفی دارید؛ مثلاً اینکه هوای اتاق عوض شود.
 - عبارت سوم ← انتخاب رشته ← این عمل در واقع قرار گرفتن بر سر دوراهی یا چند راهی است که شما باید براساس اراده و خواست خود یکی از راه‌ها (رشته‌ها) را انتخاب کنید.
 - عبارت چهارم ← تعظیم کردن ← در برخی فرهنگ‌ها این کنش به معنای احترام به طرف مقابل است.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱، ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

- اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شود.

- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.

- پوشش شرعی داشتن یک هنجار است که ارزش (هدف) آن رعایت حجاب است.
 - پرخوری و کم‌خوری یک هنجار است که اگر آن‌ها را نداشته باشیم، باعث ایجاد عفت (ارزش) می‌شود.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۲، ص ۱۳ و ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۳. گزینه ۱ درست است.

اینکه آتش یک عنصر طبیعی است درست، ولی ایرانیان باستان بر جنبهٔ ماورائی آتش اعتقاد داشتند و معتقد بودند حفظ و نگهداری از آتشکده‌ها بر زندگی انسان‌ها تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین تأثیر جهان ماوراءالطبیعی بر جهان اجتماعی درست است.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۳، ص ۲۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

- «پ»: خرد عینی ← کلاس جامعه‌شناسی - کادوی تولد دوست من
 - «الف»: خرد ذهنی ← تصور من از کتاب ریاضی
 - «ب»: کلان ذهنی ← فرهنگ
 - «ت»: کلان عینی ← روستا - شهر - جامعه
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۴، ص ۳۱ و ۳۲؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

عبارت «ب» و «پ» درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) جهان اجتماعی شکل یکسانی ندارد و همواره تغییرات و تفاوت‌هایی در آن به‌وجود می‌آید.

ت) تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از انواع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۵، ص ۴۰ و ۴۱؛ سطح دشواری: دشوار)

زبان عربی (۱)

۶۶. گزینه ۲ درست است.

«اللّٰهُ الَّذِي: خداوند همان کسی است که» (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

«يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ: بادها را می‌فرستد» (ردّ گزینه‌های دیگر)

«تُنْبِرُ سَحَاباً: ابری را برمی‌انگیزد» (ردّ گزینه‌های دیگر)

* نکته: «فَ» معنای (سپس) نمی‌دهد. (ردّ گزینه ۳)

«فِي السَّمَاءِ: در آسمان» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

(عربی (۱) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

«أَتَصَوِّرُ: گمان می‌کنم» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲)

«الْأَعْشَابُ الطَّيِّبَةُ: گیاهان دارویی» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)

«الْأَمْرَاضُ: مریضی‌ها» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)

(عربی (۱) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: آسان)

۶۸. گزینه ۲ درست است.

«أُ نَجَحَ: آیا موفق شدند» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴)

«الْأَبَارُ وَالْمَوَانِي: چاه‌ها و بندرها» (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

«إِنْ تَجَالَسُونَهُ: اگر با او همنشینی کنید» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)

«يَنْفَعُكُمْ: به شما سود می‌رساند» (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۷۰. گزینه ۱ درست است.

«كَانَتْ تَقُومُ بِ: اقدام می‌کرد، می‌پرداخت» (ردّ گزینه‌های دیگر)

«كَانَتْ مَفْتُوحَةً قَلِيلاً: اندکی باز بود» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)

کلمه (آن) در گزینه (۳) اضافی است.

(عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۷۱. گزینه ۳ درست است.

ترکیب «صوت الغراب» ترکیب اضافی است و کلمه «بلند» اضافه آمده است!

(عربی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: آسان)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «شُمِّي: نامیده می‌شود»

(۲) «لَا تَنْسَحِبِي: عقب‌نشینی نکن»

(۴) «أَنْ يَسْتَعِينَ: کمک بگیرد»

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

«عَوِضْ كُنْ (فعل امر): بَدَلْ»

فعل «بَدَلْ» ماضی است. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

«هَذَا السَّرْوَالُ» مذکر است و ضمیر متصل مناسب آن «ه» بوده و «قصیر» باید مذکر بیاید.

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

عبارت بیانگر این است که: «خداوند هر کس را به اندازه توانش تکلیف می‌کند» که با بیت داده‌شده، قرابت معنایی ندارد.

مفهوم بیت شعر «در نهایت سود و زیان اعمالمان به خودمان برمی گردد.»

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

درک مطلب:

«برخی از دانشمندان بر این باورند که رنگ‌ها روی ما تأثیر می‌گذارند و محبوب‌ترین رنگ‌ها برای چشم‌ها، رنگ‌های طبیعی است که در شب و روز در اطراف خود می‌بینیم مانند رنگ سبز، آبی آسمانی و رنگ زرد است. مانند برخی از برگ‌های پاییزی، اما رنگ قرمز باعث تحریک اعصاب می‌شود و مانند رنگ بنفش آرامش‌بخش نیست و در مکان‌هایی که نیاز به توجه دارند، مانند علائم راهنمایی و رانندگی استفاده می‌شود.»

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۵. گزینه ۳ درست است.

عنوان مناسبی را برای متن در نظر بگیرید:

(۱) درمان بیماری‌ها

(۲) رنگ‌های طبیعی

(۳) رنگ و تندرستی

(۴) رنگ بنفش

۷۶. گزینه ۱ درست است.

با توجه به متن عبارت نادرست را مشخص کنید.

(۱) بنفش آرامش‌بخش نیست. ✗

(۲) رنگ‌های طبیعی در درمان بیماری‌ها نقش دارند. ✓

(۳) برخی برگ‌ها پاییزی نزد چشم دوست‌داشتنی است. ✓

(۴) رنگ قرمز انرژی انسان را کاهش می‌دهد. ✓

۷۷. گزینه ۲ درست است.

با توجه به متن پاسخ صحیح را انتخاب کنید:

(۱) رنگ بنفش خیلی جلب توجه می‌کند. ✗

(۲) از رنگ‌ها فقط برای تزیین و طراحی (نقاشی) و رنگ‌آمیزی استفاده نمی‌شود. ✓

(۳) بیشتر دانشمندان در مورد تأثیر رنگ بر انسان صحبت کرده‌اند. ✗

(۴) تنها رنگ سبز و آبی آسمانی برای چشم دوست‌داشتنی هستند. ✗

۷۸. گزینه ۳ درست است.

فعل و مفعوله «نا» نادرست است در اینجا «نا» فاعل است.

۷۹. گزینه ۲ درست است.

«بُستَخدم» فعل مجهولی است و نیاز به نائب فاعل دارد؛ بنابراین عبارت فعل مع فاعله نادرست است.

۸۰. گزینه ۳ درست است.

با توجه به سیاق جمله در گزینه «۳» متوجه می‌شویم که «العالم: جهان» نادرست است و شکل درست آن، «العالم: دانشمند» است.

(عربی (۱) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «المدیرة» مبتدا است و مفرد مؤنث و فعل «شكرَ» خبر آن است که باید در جنس و تعداد و غایب و مخاطب بودن مطابقت کند ← المديرَةُ شكرْتُ

(۲) خبر درست برای «التلميذات» که جمع مؤنث غایب است. «ستخرجن» که مخاطب می‌باشد، نیست ← التلميذات سيخرجن

(۳) فاعل فعل «يأخذ» اسم «الأولى» است که مؤنث می‌باشد. پس فعل هم در ابتدای جمله باید مفرد مؤنث بیاید ← تأخذ الأولى

(عربی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) معدود عدد ۳ تا ۱۰ جمع و مجرور است و جنس عدد مخالف جنس معدود می‌باشد ← سَنَةُ اَصْدِقَاءِ

(۳) اعداد ترتیبی بر وزن «فاعل» هستند. «پسر سوم» عدد ترتیبی است ← الْأَبْنُ الثَّلَاثُ

(۴) معدود عدد ۱۱ به بالا، مفرد و منصوب است ← اِثْنِي عَشَرَ كِتَابًا

(عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۲ درست است.

فقط فعل‌های متعدی مجهول می‌شوند و فعل‌های لازم و امر، مجهول نمی‌شوند. فعل‌های «وَقَفْتُ» و «أَنْ يَذْهَبَ» و «تَسْتَغْرِقُ»،

لازم هستند و فعل «ضَعَّ» امر است؛ ولی فعل «تَنْقُلُ» منتقل می‌کند» متعدی است.

(عربی (۱) - درس ۷، ص ۱۰۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فعل باب «انفعال» لازم است و نمی‌تواند مفعول «رجائی» بگیرد ← قَطَعْتُ رَجَائِي

(۳) فعل باب «تفاعل» و «تفعّل» در حالات ماضی و امر عین الفعل (-) می‌گیرد ← تَنَاولُوا

(۴) فعل «خَلَّصُوا» متعدی است و نیاز به مفعول دارد که در جمله موجود نیست. پس فعل این گزینه باید به صورت لازم بیاید.

«تَخَلَّصُوا»

(عربی (۱) - درس ۲ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۵. گزینه ۴ درست است.

سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، جار و مجرور بین نائب فاعل و مضاف آمده باشد. در گزینه «۴» کلمه «الله» نایب فاعل

برای فعل مجهول «مَا عُبِدَ» است. همچنین کلمات «أَدَاءِ» و «حَقِّ» مضاف هستند. در این گزینه، دو جار و مجرور «بِشَيْءٍ» و

«مِنْ أَدَاءِ»، بین نایب فاعل و مضاف آمده‌اند.

(عربی (۱) - درس ۸، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

تاریخ (۱)

۸۶. گزینه ۱ درست است.

«الف» و «پ» کاملاً درست است. ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین عبارت است از: ۱- صرفاً به شرح زندگی و اقدامات فرمانروایان

محدود نمی‌شود بلکه همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی و ... را نیز در بر می‌گیرد و به همین دلیل در پژوهش‌های نوین تاریخی،

تمام جنبه‌های زندگی مردم و جوامع گذشته بررسی می‌شود. (رد گزینه ت) ۲- علم تاریخ فقط رویدادهای گذشته را ثبت و

نقل نمی‌کند؛ بلکه به علت‌ها، زمینه‌ها، نتایج و ... نیز می‌پردازد. ۳- در تاریخ‌نگاری نوین، از یافته‌های سایر علوم مثل

باستان‌شناسی، فلسفه، جامعه‌شناسی و ... استفاده می‌شود.

نکته: دقت کنید که مورد «ب» دقیقاً درباره تاریخ‌نگاری قدیمی و دوران اسلامی است.

(تاریخ (۱) - درس ۱، ص ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

در مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و

سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مربوط به مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات است.

(۳) مربوط به مرحله تدوین پرسش‌های تحقیق است.

(۴) مربوط به مرحله شناسایی منابع است.

(تاریخ (۱) - درس ۱ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) در میان بابلی‌ها و مردمان بین‌النهرین گاه‌شماری خورشیدی - قمری رایج بود. گاه‌شماری بابلی نیز در دوره هخامنشیان در ایران رواج داشت.

(ب) مصریان در عهد باستان، برای ساختن اشیا و ظروف مختلف، از معادن دوردست، مس و طلا استخراج می‌کردند.

(پ) این مورد توصیف آشوریان است که وقتی هم به قدرت رسیدند، شروع به دست‌درازی به کشورها و دولت‌های همسایه کردند.

(ت) دقت موجود در گاه‌شماری مصریان معروف است و به همین دلیل بود که ژولیوس سزار دستور داد گاه‌شماری رومی براساس آن اصلاح شود.

(تاریخ (۱) - درس ۲ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۹. گزینه ۱ درست است.

باستان‌شناسی و علم تاریخ، ارتباط تنگاتنگی دارند. مطالعه و شناخت دوران بسیار طولانی پیش از تاریخ، عمدتاً متکی به کاوش‌های باستان‌شناسی است. از این‌رو، بیشتر اطلاعاتی که تاکنون درباره زندگی انسان و جوامع دوران پیش از تاریخ به دست آمده، حاصل تحقیقات علمی باستان‌شناسان است.

(تاریخ (۱) - درس ۳، ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۰. گزینه ۳ درست است.

مؤلفان کتاب درسی درباره «ب» و «پ»، قید احتمال زیاد را ذکر کرده‌اند و با احتیاط درباره این موضوع‌ها سخن گفته‌اند؛ اما درباره موارد «الف» و «ت»، هیچ قیدی ذکر نکرده و با اطمینان کامل به شرح و توصیف آن‌ها پرداخته‌اند.

(تاریخ (۱) - درس ۴ و ۵، ص ۳۳، ۴۰، ۴۵ و ۴۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) یکی از ویژگی‌های مهم هنر و معماری هخامنشی تأثیرپذیری از دستاوردهای هنری اقوام و ملت‌های تابع آن حکومت بود که پیشینه تمدنی درخشانی داشتند. پادشاهان هخامنشی به‌طور گسترده از مهارت و استادی هنرمندان و معماران سرزمین‌های قلمرو و تحت سلطه خود استفاده می‌کردند. در این دوره، تجربه و سبک‌های هنری اقوام غیرایرانی با شیوه‌های بومی ترکیب شد و هنری به وجود آمد که کاملاً تازگی داشت، روح هنر ایرانی بر آن حاکم بود.

(ب) دستاوردهای حکومت ماد در عرصه معماری غیرقابل توجه است. در این دوره، قلعه‌ها، کاخ‌ها و شهرهایی ساخته شد. مادی‌ها در قلعه‌سازی تبحر زیادی داشتند و برای مقابله با دشمنان خارجی به‌ویژه آشوریان، قلعه‌های مستحکم ساختند.

(تاریخ (۱) - درس ۱۶، ص ۱۴۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۲. گزینه ۲ درست است.

زبان اوستایی ← زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند.

زبان پارتی ← یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال‌شرق ایران متداول بود و زبان درباری حکومت اشکانیان به شمار می‌رفت.

زبان فارسی میانه ← یا پهلوی ساسانی که دنباله زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب‌غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.

(تاریخ (۱) - درس ۱۵، ص ۱۳۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۳. گزینه ۳ درست است.

در عهد هخامنشیان تجارت مانند گذشته محدود و منحصر به اشیای تجملی و گران‌قیمت نبود؛ بلکه شامل انواع مختلفی از مواد اولیه مانند فلزات و چوب و محصولات کشاورزی و دامی و تولیدات صنعتی می‌شد بخش قابل توجهی از کالاهای تجاری و اجناس مورد نیاز مردم مانند اثاث منزل ظروف آشپزخانه و مواد خوراکی تشکیل می‌داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در دوران حکومت سلوکیان، تجارت رونق گذشته را نداشت؛ از حجم مبادله کالاهای ارزان قیمت کاسته شد و در عوض اشیای تجملی، جای آن‌ها را گرفت.

۲) در دوران اشکانیان، تجارت به خصوص دادوستد و بازرگانی خارجی رونق گرفت و یکی از این عوامل مهم برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین بود.

۴) در دوره ساسانیان تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی گسترش چشمگیری پیدا کرد و بازرگانان ایرانی از چین تا شرق آفریقا مرکز اروپا مشغول دادوستد بودند.

(تاریخ (۱) - درس ۱۳، ص ۱۲۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۴. گزینه ۳ درست است.

در زمان فرمانروایی خسرو انوشیروان مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت و در نتیجه آن جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آورد. انوشیروان علاقه زیادی به مباحث فلسفی دینی نشان می داد و در حین پناه دادن به تعدادی از فیلسوفان یونانی که بر اثر تنگ نظری امپراتوری روم به ایران پناهنده شدند و با آنان به گفت و گوی علمی می پرداختند.

(تاریخ (۱) - درس ۱۵، ص ۱۴۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۵. گزینه ۲ درست است.

آگاهی های تاریخی تازه ای که در نتیجه خوانده شدن خط های باستانی و کاوش های باستان شناسی به دست آمده است، نقش به سزایی در توجه و گرایش این گروه از محققان به تاریخ آن دوره داشت.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) در دوره صفویه، تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به کشور ما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن، دو چندان شد.

۳) در آن زمان، نویسندگان و محققان اروپایی به واسطه مورخان یونانی و رومی عهد نوشته های هرودت و سایر مورخان باستان، اخبار و آگاهی قابل توجهی درباره سلسله ها و شاهان ایران در دوره باستان که در اختیار داشتند. به همین دلیل برخی از جهانگردان اروپایی که در دوران فرمانروایی صفویان به ایران آمدند، با کنجکاو زیاد در جست و جوی بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی به خصوص در فارس بودند. تعدادی از این جهانگردان از آثار مذکور گزارش و تصویر تهیه کردند.

۴) در دو قرن گذشته توجه و علاقه به تاریخ ایران در عهد باستان به طور چشمگیری افزایش یافت و شمار زیادی از باستان شناسان و مورخان ایرانی و غیرایرانی، تحقیقات گسترده ای را درباره تاریخ ایران در دوره باستان آغاز کردند.

(تاریخ (۱) - درس ۷، ص ۶۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت های درست:

ب) سرانجام با غلبه یکی از سرداران به نام اکتاوین بر رقیبانش (۲۷م)، تغییرات بزرگی در نظام حکومتی به وجود آمد. در نتیجه این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به آگوستوس و بعداً امپراتور معروف شد.

پ) با گسترش قلمرو روم معلوم شد که قانون اساسی و نهادهای این جمهوری نه تنها برای اداره سرزمین های پهناور از کارایی لازم برخوردار نیستند؛ بلکه توانایی سر و سامان دادن به مشکلات به ویژه کشمکش نظامیان بر سر قدرت را نیز ندارند.

بررسی عبارت های نادرست:

الف) جنگ های متعدد و طولانی موجب قدرت گرفتن نظامیان شده و قرن اول قبل از میلاد جمهوری رم بر اثر رقابت سرداران جاه طلب دچار جنگ داخلی و آشفتگی شد.

ت) توسعه طلبی به سمت شرق در دوران امپراتوری روم همچنان ادامه داشت و موجب بروز کشمکش های طولانی و جنگ های بزرگ میان آنها و اشکانیان و ساسانیان شد.

(تاریخ (۱) - درس ۶، ص ۵۶ و ۵۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت های درست:

الف) سنگ نوشته شاپور یکم در کعبه زرتشت در نقش رستم که شرح جنگ های این پادشاه با رومیان را بازگو می کند.

ب) در کاوش های تخت جمشید بیش از سی هزار لوح گلی به زبان ایلامی کشف شد که تاکنون حدود چهار تا پنج هزار از این لوح ها خوانده و ترجمه شده اند. این لوح ها اطلاعات سودمندی درباره اوضاع اقتصادی و اجتماعی و تشکیلات اداری دوره هخامنشیان ارائه می دهند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

پ) کورش فرمان داد تا ماجرای فتح صلح آمیز بابل را بر لوحی استوانه‌ای از گِل رس به زبان بابلی بنویسند.
ت) ساسان، موید نیایشگاه زرتشتی آناهیتا در شهر استخر، واقع در منطقه پارس بود.
(تاریخ (۱) - درس ۷، ۹ و ۱۰، ص ۶۸، ۸۳ و ۹۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

در دوره صفوی تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به کشورما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن دوچندان شد در آن زمان نویسندگان و محققان اروپایی به واسطه نوشته‌های هرودت و سایر مورخان یونانی و رومی عهد باستان اخبار آگاهی قابل توجهی درباره سلسله‌ها و شاهان ایرانی در دوره باستان در اختیار داشتند با گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا در دوره قاجار اروپاییان بیشتری به‌عنوان جهانگرد سفیر باستان‌شناسی به کشورها آمدند و روزه‌روز بر تعداد بازدیدکنندگان خارجی از آثار و مکان‌های تاریخی به‌خصوص تخت جمشید، پاسارگاد و شوش افزوده شد. مورخان ایرانی بر پایه ترجمه خدای نامه‌ها متعلق به دوران ساسانی و نیز داستان‌های شاهنامه فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند، در واقع نوشته‌های آنان ترکیبی از افسانه‌ها و واقعیت بود.
(تاریخ (۱) - درس ۷، ص ۶۲، ۶۳ و ۶۴؛ سطح دشواری: دشوار)

جغرافیای ایران

۹۹. گزینه ۱ درست است.

طولانی‌ترین رودهایی که به این دریا می‌ریزند عبارتند از رود ولگا و اورال از شمال، سفیدرود و هراز از جنوب، رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب.
(جغرافیا (۱) - درس ۶، ص ۵۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

افزایش یا کاهش معادن علت است نه معلول؛ بنابراین برعکس این گزینه می‌تواند درست باشد.
یکی از عوامل افزایش جمعیت در مناطق مرکزی و شمال ایران، وجود تراکم بالای معادن است.
(جغرافیا (۱) - درس ۷، ص ۶۴ و ۶۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

الف) مربوط به دوره هخامنشیان، زمان داریوش یکم است.
ب) مربوط به دوره ورود آریاییان به فلات ایران است.
پ) مربوط به دوره قاجاریه است.
ت) مربوط به دوره سلوکیان است.
بنابراین به ترتیب از قدیم به جدید «ب» ← «الف» ← «ت» ← «پ»
(جغرافیا (۱) - درس ۸، ص ۷۷ و ۷۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

شهر شعاعی ← همدان
شهر خطی ← بوشهر

نقش صنعتی ← اراک، اصفهان
نقش سکونتگاه
نقش اداری - سیاسی ← تهران

(جغرافیا (۱) - درس ۹، ص ۸۹ و ۹۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

- بهتر است اصفهان و آذربایجان غربی به تولید سیب درختی بپردازند. (درست)
- بهتر است مازندران و فارس به تولید پرتقال بپردازند. (درست)
- و سیب درختی را از آذربایجان غربی و اصفهان وارد کنند. (درست)
- بررسی گزینه‌های نادرست:
- تهران و آذربایجان شرقی در تولید انگور مزیت نسبی دارند. (نادرست)
- و سیب درختی را از همدان و آذربایجان غربی وارد کنند. (نادرست)
- بهتر است تهران و آذربایجان شرقی به تولید انگور بپردازند. (نادرست - مزیت نسبی)
- (جغرافیا (۱) - درس ۱۰، ص ۹۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند، مابقی جمله درست است.
- (۳) اغلب دریاچه‌های دائمی ایران از نظر شرایط آب‌وهوایی جزو نواحی و مرطوب و نیمه مرطوب کشور هستند. مابقی جمله درست است.
- (۴) قسمت اول درست است - هر چقدر رودهایی که از کوهستان‌های بلند تغذیه می‌شوند، در نواحی مرطوب جریان یابند، مقدار آب آن‌ها بیشتر خواهد شد.
- (جغرافیا (۱) - درس ۶، ص ۴۹ و ۵۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

- اطلاع از مفاهیم پایداری هر علم برای درک آن لازم و ضروری است؛ به همین دلیل با برخی از مهم‌ترین مفاهیم جغرافیا آشنا می‌شویم که عبارتند از:
- ۱- مکان: بسیاری از فعالیت‌های انسان در محل معینی انجام می‌شود که آن را مکان می‌نامند؛ به‌طور مثال: خانه، مزرعه، مدرسه و کارخانه. در هر مکان، پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند؛ به‌طور مثال یک روستا را در نظر بگیرید که خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی آن بر نوع اشتغال آن اثر می‌گذارد و بالعکس.
- (۲) روابط متقابل انسان با محیط: انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیا است. محیط طبیعی، مجموعه‌ای متعادل است. با ورود انسان، زمینه‌های تغییر در محیط فراهم می‌شود. هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می‌کند تا از محیط خود بهره‌مند شود. در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط، تأثیر بسیاری بگذارد. فناوری‌های جدید، انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده و میزان دسترسی انسان را گسترش داده است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اطلاعات مربوط به کره زمین، مانند زیستگاه‌های مختلف، آب‌وهوا، رودها و کوه‌ها و حتی مسائل مربوط به آداب‌ورسوم و سنت‌ها به ما کمک می‌کند که دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش یابد.
- (۳) اراتوستن جغرافیا را «علم مطالعه زمین به‌عنوان جایگاه انسان» تعریف می‌کند.
- (۴) چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی، که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی کند.
- (جغرافیا (۱) - درس ۱، ص ۳ و ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

- گام اول در مراحل پژوهش در جغرافیا: طرح سوال و بیان مسئله است. در این مرحله پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به‌صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارت خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در این مرحله، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ نکته مورد توجه در این مرحله این است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ به عبارت دیگر، مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است. او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند. و مهم‌تر از همه، پی می‌برد سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر.
- در گام پنجم که نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها می‌باشد و مرحله آخر است. پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل

اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش را می‌یابد. او ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه‌های خود می‌پردازد. در صورتی که فرضیه یا فرضیه‌های یک پژوهشگر رد شود، پژوهشگر نباید دلسرد شود و پژوهش خود را بهبود پندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در گام دوم که تدوین فرضیه است، پژوهشگر فرضیه‌سازی می‌کند و این فرضیه‌ها در پژوهش، نقش راهنما دارد و به فعالیت‌ها جهت می‌دهد. همچنین فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد.
 - (۲) در مرحله «الف» و گام اول پژوهشگر پی می‌برد سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر و در مرحله «ث» و گام پنجم پژوهشگران ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه‌های خود می‌پردازد.
 - (۴) همانطور که در بالا گفتیم در مرحله «ث» پژوهشگر به رد یا تأیید فرضیه‌ها می‌پردازد.
- (جغرافیا (۱) - درس ۲، ص ۱۰ و ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

- گسترده‌گی کشور ایران در عرض‌های جغرافیایی سبب تنوع آب‌وهوایی شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۱) ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است.
 - (۲) محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.
 - (۳) این مورد در ارتباط با مرزهای سیاسی است.
- (جغرافیا (۱) - درس ۳، ص ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

- گام پنجم در پژوهش جغرافیا، نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها است. پس زمانی که گفته می‌شود به این نتیجه می‌رسیم که دریای عمان به واسطه مجاورت با آب‌های آزاد و وجود قابلیت‌های دفاعی از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیار دارد، به گام پنجم اشاره کردیم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۱) در گام سوم که جمع‌آوری اطلاعات است، با استفاده از نقشه موقعیت جغرافیایی تنگه هرمز متوجه می‌شویم که یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.
 - (۲) در گام اول که طرح سؤال و بیان مسئله است، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد، پس در این مرحله دلایل اهمیت دریای خزر را می‌پرسیم؟
 - (۴) فرضیه‌سازی مربوط به دومین گام پژوهش یعنی تدوین فرضیه است، پس در گام دوم، فرض را بر این گذاشتیم که ایران به واسطه خلیج فارس ارزش فرهنگی و سیاسی دارد.
- (جغرافیا (۱) - درس ۲ و ۳، ص ۱۲ و ۱۹، ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

- امروزه تغییرات اقلیمی که نشانه‌های آن را می‌توان در الگوی پراکندگی ریزش‌های جوی، بروز طوفان و خشک‌سالی دانست، نه تنها در بسیاری از مناطق جریان بلکه در کشور ما در مناطق پست داخلی مشغول تغییر شکل ناهمواری‌های کنونی است. توفان‌ها و بادهای شدید به فرسایش و جابه‌جایی مواد در دشت‌ها مشغول است و تپه‌های ماسه‌ای و دیگر پدیده‌های طبیعی مثل شوره‌زارها، بستر رودها و دشت‌های ریگی را از نظر وسعت و مکان تغییر می‌دهد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۲) جزر و مد ← تغییر مناطق ساحلی - رودهای طغیانی که به دریا می‌ریزند ← تحمیل نهشته‌ها و آبرفت‌های فراوان بر جلگه‌های ساحلی ← تغییر مکان و وسعت جلگه‌ها
 - (۳) ریزش‌های جوی شدید ← طغیان رودها ← محل رسوب توسط رودها ← تشکیل شکل جدیدی از ناهمواری‌ها
 - (۴) بروز طوفان‌های شدید در مناطق کوهستانی ← ایجاد تغییر در ناهمواری‌ها (مانند اتفاقی که در منطقه زاگرس رخ داده است).
- (جغرافیا (۱) - درس ۵، ص ۳۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و مرطوب است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود.

۳ و ۴) مهم‌ترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است که کشور ما هم در داخل این کمربند قرار دارد. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود.

(جغرافیا (۱) - درس ۵، ص ۳۸؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق

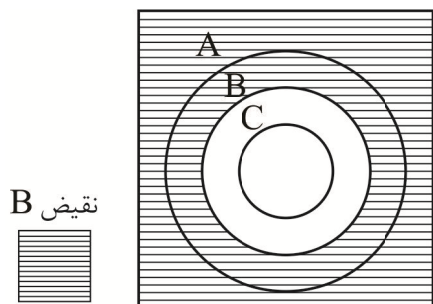
۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

تعریف به عنوان یکی از اقسام تفکر می‌تواند تصورات مجهول را به کمک تصورات معلوم، معلوم کند، نه تصدیق مجهول را. تصدیق نامفهوم و مجهول باید به وسیله تصدیق‌های معلوم (استدلال)، معلوم گردد، نه تعریف. (منطق - درس ۱، ص ۹؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

گاهی در ادبیات تشبیه و در علوم فقهی، استقراء «تمثیلی» را قیاس می‌نامند که در این حالت «قیاس» در دو معنای تمثیل و استدلال کلی منطقی به کار می‌رود و دارای اشتراک لفظ است. (منطق - درس ۵، ص ۵۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۳. گزینه ۳ درست است.

ابتدا باید درک درستی از نمودار و ترسیم درست آن داشته باشیم که سه دایره متداخل به وجود می‌آید:

- نقیض B با C: هیچ رابطه‌ای ندارند. (تباین)
 - نقیض C با نقیض B: دو دایره متداخل (عموم و خصوص مطلق) اگر نقیض هم شوند باز نسبت عموم و خصوص مطلق را دارند ولی جهت عام و خاص، برعکس می‌شود.

(منطق (۱) - درس ۳، ص ۲۱ - ۲۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۴. گزینه ۴ درست است.

نسبت افراد یک طبقه باید عام و خاص مطلق باشد، و علامت «>» مقابل هر مفهوم نشان عام بودن و بزرگ‌تر بودن دایره مصادیق آن است.

(۱) جاندار عام‌تر از راه‌ونده است نه اخص از آن. (۲) نیز موجود اعم از ماده است.

(۳) نسبت سبز با مفاهیم دیگر عام و خاص من وجه است نه مطلق.

(منطق (۱) - درس ۳، ص ۲۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۵. گزینه ۴ درست است.

تعریف مبهم را نمی‌توان از نظر جامع بودن و مانع بودن مورد بررسی قرار داد؛ زیرا شرایط تعریف زمانی قابل بررسی هستند که تعریف واضح باشد.

(منطق (۱) - درس ۴، ص ۳۵؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۶. گزینه ۳ درست است.

هر دو تعریف «فرگشت» و «تهوّر» با مفاهیمی تعریف شده‌اند که نه تنها موجب شناخت این دو نمی‌شوند، بلکه باعث ابهام

بیشتری می‌شوند.

توضیح بیشتر: هدف از تعریف دو چیز است:

(الف) روشن کردن یک مفهوم با مفاهیم روشن‌تر و واضح‌تر. (ب) شناساندن ویژگی‌های یک مفهوم با مفاهیم آشنای دیگر.
در تعریف مبهم و دوری، هیچ‌کدام از این اهداف حاصل نمی‌شود.
(منطق (۱) - درس ۴، ص ۳۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

باید به تفاوت تمثیل با استدلال تمثیلی توجه کرد. در تمثیل، هیچ استنتاجی صورت نمی‌گیرد و صرفاً به بیان وجوه شباهت بین دو امر پرداخته می‌شود. در گزینه (۱) حمید به شیر تشبیه شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) استقرای تمثیلی است. (۳) استقرای تعمیمی است. (۴) استنتاج بهترین تبیین است.
(منطق (۱) - درس ۵، ص ۴۲ تا ۴۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

در گزینه (۴) شاعر معتقد است که خوبی در کنار بدی است که جلوه بیشتری دارد و تفاوت آن با استدلال بیان شده این است که خوبی در کنار بدی به پلیدی تبدیل می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) تأیید و همراهی با استدلال ذکر شده هستند. (۳) از طریق استدلال تمثیلی مخالف به نفی مغالطه می‌پردازد.
(منطق (۱) - درس ۵، ص ۴۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

بیان حکم کلی از طریق بررسی موارد و نمونه‌های جزئی در گذشته و حال، نوعی تعمیم (استقراء تعمیمی) است. مرغ مذکور چون در روزهای قبل در ساعت ۹ برای برداشتن تخم مرغش از لانه خارج می‌شده، امروز نیز به تصور همین به قربانگاه رفته است. به عبارت دیگر تعداد نمونه‌ها کافی نبوده است.

(منطق (۱) - درس ۵، ص ۴۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

در بسیاری موارد، خصوصاً در مکالمات روزمره لفظ «اگر» با «آنگاه» ذکر نمی‌شود، یا الفاظ دیگری به جای آن‌ها به کار می‌روند. مثل: هرگاه گزینه (۱) در صورتی که گزینه (۴). شکل حملی گزینه (۲) به این صورت است: آنچه در بالا است دارای صورتی در زیر است.

(منطق (۱) - درس ۹، ص ۸۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۱. گزینه ۱ درست است.

مقصود لفظ انسان است نه مفهوم آن؛ قضیه‌ای که موضوع آن خود لفظ موضوع باشد، قضیه شخصی است و موضوع آن مفهومی جزئی است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) موضوع (مثلاً) و قضیه‌ای کلی است و قضیه محصوره است.
(۳) الله مفهوم جزئی است، اما این عبارت قضیه نیست؛ بلکه تصور می‌باشد.
(۴) معلم ما مفهومی کلی است و قضیه محصوره است.
(منطق - درس ۶، ص ۶۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

رد گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴) ← نفی و ثبوت در این قضایا به صورت شرطی نیز قابل فرض می‌باشد، مثلاً:

- اگر کارت ملی نداشته باشی، آنگاه نمی‌توانی در کنکور ثبت‌نام کنی.

- اگر ماشین را بیمه کرده بودی، آنگاه می‌توانستی خسارت بگیری.

- اگر مثلثی سه ضلعی باشد، آنگاه سه زاویه خواهد داشت.

(منطق (۱) - درس ۶، ص ۵۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

متضاد «هیچ ب الف نیست» ← «هر ب الف است»
 عکس مستوی «هر ب الف است» ← «بعضی ب الف است» { تداخل دارند.

هر گلی سرخ نیست $\leftarrow$ یعنی بعضی گل‌ها سرخ نیستند (سالبه جزئیه) $\leftarrow$ متضاد ندارد، چون کلیه نیست.
 (منطق (۱) - درس ۷، ص ۶۳ - ۷۰؛ سطح دشواری: دشوار)
 عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد.

۱۲۴. گزینه ۱ درست است.

جابه‌جایی موضوع و محمول نتیجه به معنای این است که مقدمه اول و دوم در مقدمه‌ها جابه‌جا شده باشد و نه برعکس. به عبارت دیگر از طریق جابه‌جا کردن مقدمه‌ها نمی‌توان گفت شکل قیاس تغییر کرده است.
 - از طریق جابه‌جا کردن موضوع و محمول نتیجه، شکل اول به چهارم و شکل چهارم را می‌توان به شکل اول تبدیل کرد.
 (منطق (۱) - درس ۸، ص ۸۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۵. گزینه ۴ درست است.

قیاس شکل چهارم بوده و هر سه شرط اعتبار را دارد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) در قیاس مذکور حدّ وسط وجود ندارد.
 (۲) این قیاس شرط دوم اعتبار را ندارد و حد وسط در هر دو منفی است.
 (۳) وقتی مقدمات قیاس هر دو موجب هستند، نتیجه آن هم موجب خواهد بود.
 (منطق (۱) - درس ۸، ص ۸۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۶. گزینه ۳ درست است.

برای تشخیص اقسام قضایای شرطی منفصل، دو پرسش زیر را در نظر می‌گیریم:
 (۱) آیا امکان صدق دو جزء هست؟
 (۱) آیا امکان کذب دو جزء هست؟
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پاسخ پرسش اول: بله و پاسخ پرسش دوم، خیر است. ← مانعة‌الرفع
 (۲) پاسخ پرسش اول: خیر و پاسخ پرسش دوم، خیر است. ← حقیقی
 (۳) پاسخ پرسش اول: خیر و پاسخ پرسش دوم، خیر است. ← حقیقی
 (۴) پاسخ پرسش اول: خیر و پاسخ پرسش دوم، بله است. ← مانعة‌الرفع
 (منطق (۱) - درس ۹، ص ۸۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۷. گزینه ۱ درست است.

شرط اعتبار (احکام صدق) قضایای منفصل حقیقی معادل قضیه منفصل حقیقی است. همانطور که محال است دو قضیه که نقیض یکدیگرند همزمان صادق و کاذب باشند، یک قضیه منفصل حقیقی هم (که در واقع حکم به انفصال دو امر متناقض می‌باشد) چنین حکمی دارد.
 (منطق (۱) - درس ۹، ص ۸۷؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

استدلال را به شرح زیر مرتب می‌کنیم:
مقدمه ۱) اگر سعید دیپلم انسانی باشد، آرایه می‌داند.
مقدمه ۲) سعید آرایه نمی‌داند. (رفع تالی)
پس: سعید دیپلم انسانی نیست (دیپلم ریاضی یا تجربی است).
(منطق ۱) - درس ۱۰، ص ۱۰۲؛ سطح دشواری: متوسط

۱۲۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) هیچ مغالطه‌ای وجود ندارد.
۲، ۳ و ۴) مغالطه‌ای روانی رخ داده است
گزینه‌های ۲) و ۴) نسبتی ناشایست به مخالفان داده شده. (تعصب کور - خطر آزار متعصبان کوردل)
رأی دهندگان به من، با صفت تواضع و دانایی توصیف شده‌اند.
(منطق ۱) - درس ۱۰، ص ۱۰۸ و ۱۰۹؛ سطح دشواری: متوسط

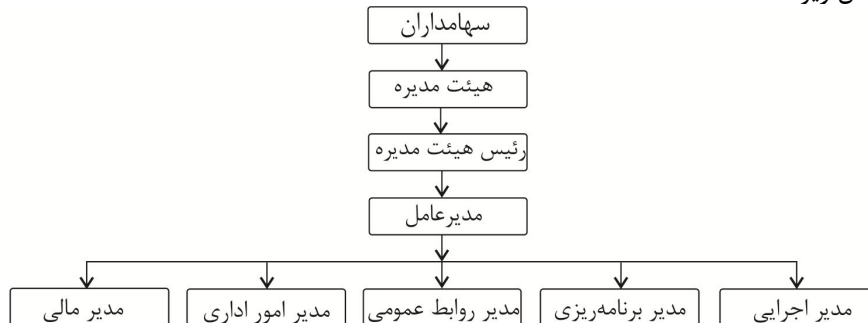
۱۳۰. گزینه ۱ درست است.

متأسفانه بسیاری انسان‌ها، بیشتر تحت تأثیر عوامل روانی مانند تملق، ترس، تطمیع، بار ارزشی کلمات ... قرار می‌گیرند تا تحت تأثیر استدلال. بنابراین لازم است به تأثیر این گونه عوامل بر ذهن، توجه کنیم. انسان اندیشمند باید بتواند **مطلب اصلی** را از لابه‌لای این **امور فرعی** بیرون بکشد و به دور از احساسات درباره آن، قضاوت کند. تأثیر امور روانی به حدی است که در مواردی برای مطالب نادرست، **دلیل تراشی** می‌کنیم.
(منطق - درس ۱۰، ص ۱۰۷ - ۱۰۸؛ سطح دشواری: متوسط)

اقتصاد

۱۳۱. گزینه ۳ درست است.

ساختار سازمانی شرکت سهامی به شکل زیر است:

(اقتصاد - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

تمام هزینه‌ها را به سالانه تبدیل کرده و سپس جمع می‌کنیم:

$$\text{تومان } ۶۲۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۵,۲۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ \times ۱۲ = \text{حقوق سالانه تمام کارکنان}$$

$$\text{تومان } ۲۴۹,۶۰۰,۰۰۰ = ۶۲۴,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲}{۵} = \text{اجاره سالانه کارگاه}$$

$$\text{تومان } ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{خرید مواد اولیه سالانه}$$

$$\text{تومان } ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۳۵}{۱۰۰} = \text{اجاره سالانه تجهیزات}$$

$$\text{تومان } ۱,۰۳۵,۶۰۰,۰۰۰ = ۶۲۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۴۹,۶۰۰,۰۰۰ + ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموعه هزینه‌های سالانه}$$

$$\text{درآمد} = \text{سود} + \text{هزینه‌ها}$$

$$\text{درآمد} = ۱,۲۰۴,۲۳۰,۰۰۰ + ۱,۰۳۵,۶۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان } ۲,۲۳۹,۸۳۰,۰۰۰ = \text{درآمد}$$

(اقتصاد - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

قوانین حاکم بر انتخاب در کسب و کار طبق عناوین درس سوم کتاب:

قانون اول : شناسایی منابع کمیاب

قانون دوم : محاسبه هزینه فرصت

قانون سوم : ترسیم قید بودجه

قانون چهارم : عدم توجه به هزینه‌های هدر رفته

قانون پنجم : مقایسه بین هزینه‌ها و منافع

- اینکه بین گزینه‌های انتخاب، بده - بستان می‌کنیم، یعنی یکی را می‌گیریم و مابقی را رها می‌کنیم، مربوط به محاسبه هزینه فرصت هر انتخاب است که به قانون دوم دلالت می‌کند.

- اینکه بین گزینه‌های انتخاب یکی را کمتر و دیگری را بیشتر انتخاب کنیم، در بده - بستان، به قید بودجه دلالت دارد که مربوط به قانون سوم است.

(اقتصاد - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

کاهش هزینه‌های تولید باعث می‌شود که منحنی عرضه (S) به سمت راست منتقل شود، یعنی مقدار عرضه افزایش یابد. از طرفی صورت تست می‌گوید که علی‌رغم کاهش هزینه‌های تولید، مقدار تعادلی هیچ تغییری نکند.

در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳، حرکت منحنی عرضه به سمت راست باعث افزایش مقدار تعادلی می‌شود.

تنها در گزینه ۴ حرکت منحنی عرضه به سمت راست، مقدار تعادلی (Q) را تغییر نمی‌دهد؛ چون میزان تقاضا همیشه ثابت است.

نکته: در شرایطی که منحنی تقاضا (D) عمود بر محور X ها باشد، تغییرات منحنی عرضه هیچ تأثیری بر روی مقدار تعادلی ندارد؛ ولی قیمت تعادلی تغییر می‌کند.

(اقتصاد - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) بازی اقتصاد، نیازمند یک داور است که به آن دولت می‌گویند که با عملکرد درست خود می‌تواند تخصیص‌های بهینه‌ای برای اقتصاد به وجود آورد.

(ب) انتخاب بهینه برای تعامل قدرتمند با دیگر کشورها به منافع و امکانات طبیعی و انسانی بستگی دارد.

(پ) تعرفه‌های گمرکی، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.

(اقتصاد - درس ۶ و ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) عدم رعایت مزیت‌ها موجب کاهش رفاه مردم می‌شود.

(پ) این اتفاق در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم رخ داد.

(ت) کنفرانس برتن وودز در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد.

(اقتصاد - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۷. گزینه ۱ درست است.

(الف) $۶/۸ + ۲/۲ + ۳/۱ + ۲ + ۴/۱ + ۲/۸ + ۲/۷ = ۲۳/۷$

$$\text{خمس یا مالیات اسلامی} = \frac{\text{مجموع هزینه‌ها} - \text{درآمد}}{۵} = \frac{۴۰ + ۲۳/۷}{۵} = \frac{۱۶/۳}{۵} = ۳/۲۶$$

نکته: کالاهایی که خریداری شده اما مصرف نشده در محاسبه مالیات به عنوان دارایی‌های آن سال محاسبه می‌شود نه هزینه، بنابراین جزو هزینه‌ها نباید محاسبه شود و خمس آن‌ها در همان سال باید پرداخت گردد. اگر همین دارایی که استفاده نشده سال بعد نیز استفاده نشود دیگر شامل خمس نمی‌گردد؛ زیرا که یک مرتبه خمس آن پرداخت شده است.

(ب) پرداخت خمس یا همان مالیات اسلامی، موجب توزیع مجدد ثروت و گسترش عدالت اقتصادی در جامعه می‌شود.

(اقتصاد - درس ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۸. گزینه ۳ درست است.

الف) در خرید مقایسه‌ای، شما می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید؛ زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کمتری پرداخت می‌کنید.

ب) سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف را «ارزیابی گزینه‌ها» می‌نامند.

پ) در خرید مقایسه‌ای، عوامل مختلفی در نظر گرفته می‌شود که یکی از آن‌ها، قیمت و خدمات پس از فروش است.

ت) معمولاً افرادی که نمی‌توانند به الگوی مشخصی برای خرج کردن دست یابند، زندگی هوس‌بازانه‌ای دارند.

(اقتصاد - درس ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۹. گزینه ۲ درست است.

الف) در اوراق مشارکت برحسب فعالیت اقتصادی مرتبط به آن، سود تعلق می‌گیرد.

ب) مشکل دیگر خرید طلا، برای اقتصاد کشور است. در این صورت پول‌هایی که می‌توانست صرف سرمایه‌گذاری‌های مولد در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود.

پ) نرخ سود حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت همزمان با افزایش نرخ سود عمومی افزایش می‌یابد.

ت) سود حاصل از هیچ‌کدام از سرمایه‌گذاری‌ها قطعی نیست نه طلا و نه سهام.

(اقتصاد - درس ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

الف) حرکت از نقطه C به D: واحد $1550 - 1750 = 200$

قیمت کالا $\times$ واحد کالا = هزینه فرصت

تومان $200 \times 240 = 48,000$ = هزینه فرصت

ب) حرکت از نقطه D به E: واحد $1550 - 1300 = 250$

تومان $250 \times 240 = 60,000$ = هزینه فرصت

پ) هنگامی که روی مرز کارایی قرار داریم، بهتر شدن وضعیت ما، مستلزم بدتر شدن وضعیت دیگران خواهد شد.

(اقتصاد - درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

الف) معیار مناسب برای تعیین فقر و سنجش میزان آن در کشورها، مفهوم «فقر مطلق» است.

ب) در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های پولی انبساطی برای افزایش نقدینگی در گردش استفاده می‌شود.

(اقتصاد - درس ۸ و ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۲. گزینه ۲ درست است.

$$\text{نرخ بیکار} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت شاغل} + \text{جمعیت بیکار}} \times 100 = \frac{6}{18+6} \times 100 \Rightarrow \frac{600}{24} = \frac{100}{4} = 25\%$$

$$\text{جمعیت زیر ۱۵ سال} + (\text{جمعیت غیرفعال} + \text{جمعیت فعال}) = \text{جمعیت کشور}$$

$$52 = 24 + \underbrace{x}_{\text{جمعیت غیرفعال}} + 13 \Rightarrow \underbrace{x}_{\text{جمعیت غیرفعال}} = 52 - 37 = 15$$

(اقتصاد - درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

- علت تورم، **فزونی تقاضا بر عرضه** است که به صورت افزایش قیمت در جامعه بروز می‌کند.
 - اقتصاد ایران در نیمه دوم حکومت صفویه با ناکارآمدی حاکمان وقت و نداشتن تصور درست از موقعیت و تغییرات و تحولات جهان و وظایف خطیر تاریخی خود **رو به ضعف و افول** به حرکت درآمد.
 - تأسیس شرکت اسلامی، تحریم استفاده از کالاهای خارجی، انتشار بیانیه در حمایت از تولید ملی از جمله اقداماتی بود که در زمان **قاجار** صورت گرفت که البته تأثیر چندانی در بهبود اقتصاد ایران نداشت.
- (اقتصاد - درس ۹ و ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۴. گزینه ۲ درست است.

ابتدا GDP سال اول را به عنوان پایه باید محاسبه نماییم:

$$\text{GDP سال اول} : \begin{cases} \text{سیب} = 400 \times 50 = 20,000 \\ \text{موز} = 300 \times 70 = 21,000 \end{cases} \Rightarrow 41,000 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{GDP اسمی سال دوم} : \begin{cases} \text{سیب} = 600 \times 60 = 36,000 \\ \text{موز} = 350 \times 80 = 28,000 \end{cases} \Rightarrow 64,000 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{GDP واقعی سال دوم} : \begin{cases} \text{سیب} = 600 \times 50 = 30,000 \\ \text{موز} = 350 \times 70 = 24,500 \end{cases} \Rightarrow 54,500 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{نرخ رشد GDP واقعی سال دوم} = \frac{\text{GDP واقعی سال دوم} - \text{GDP سال اول}}{\text{GDP سال اول}} \times 100$$

$$\text{نرخ رشد GDP واقعی سال دوم} = \frac{54,500 - 41,000}{41,000} \times 100 = \frac{13,500}{41,000} \times 100 = 32\%$$

(اقتصاد - درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۵. گزینه ۴ درست است.

- وقتی درآمدهای مردم برای به دست آمدن شاخص دهک‌ها قابل ثبت نیست، اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت، هزینه خانوار نماینده درآمد آن است.
- (اقتصاد - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)